

Makale Gönderilme Tarihi / Article Submission Date: 10-02-2020

Makale Kabul Tarihi / Article Acceptance Date: 28-02-2020

Araştırma Makalesi / Research Article

INTERNATIONAL JOURNAL OF HUMANITIES AND EDUCATION (IJHE),
VOLUME 6, ISSUE 13, P. 128 – 144.

ULUSLARARASI BEŞERİ BİLİMLER VE EĞİTİM DERGİSİ (IJHE), CİLT 6,
SAYI 13, S. 128 – 144.

Çocuk Gelişimcilerin Meslek Algıları Ölçeğinin Geliştirilmesi

**Rıdvan KARABULUT¹ & Enver TÜRKSOY² & Asude ARSLAN³ &
Şengül ULAŞ⁴**

Özet

Bu çalışmada, çocuk gelişimi alanında çalışan çocuk gelişimcilerin meslek algılarını geçerli ve güvenilir olarak ölçmeye olanak tanıyacak bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. (ÇGMAÖ) Bu amaç doğrultusunda, karma yöntem desenlerinden “Sıralı Keşfedici Tasarım” yöntem deseni kullanılmıştır. Bu yöntemle göre iki aşamalı bir yol izlenmiştir. Çalışmanın ilk aşamasında temel nitel araştırma yapısında olan ve görüşme ve alayazın taraması yapılmış ilk bölüm ile ilgili madde havuzu oluşturulmuş ve taslak form elde edilmiştir. İkinci aşamasında ise hazırlanan taslak form çocuk gelişimi alanından mezun ve çalışan 218 kişiye uygulanmıştır. Ölçek geliştirmede Maximum Likelihood Yöntemi kullanılmıştır. Döndürme yöntemi olarakta Direct oblimin kullanılmıştır. Başlangıçta 40 maddeden oluşan beş faktörlü olarak tasarlanan ölçek yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda 24 madde ve beş alt boyut olarak oluşmuştur. Ölçek güvenilirlik değeri 0,873 olarak bulunmuştur. Açıklayıcı faktör analizi yapılan ölçeğin beş boyutu toplam varyansın %53,273’ünü karşıladığı görülmektedir. Bu durum Çocuk gelişimcilerin mesleki algılarının %53’ünün bu ölçek yardımıyla belirlenebileceğini göstermektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak “Çocuk Gelişimci Meslek Algı Ölçeği” (ÇGÇAÖ) geçerli ve güvenilir ölçümler üreten bir ölçme aracı olduğu ve çocuk gelişimi alanında çalışan çocuk gelişimcilerin meslek algılarını ölçmek amacıyla kullanılabileceği söylenilebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk gelişimi, Sıralı eşfedici karma desen, Meslek algısı.

Perception Scale for Child Development Professionals

Abstract

The purpose of this study is to determine the characteristics that make up the similarities and differences in the perceptions of child development professionals. The qualitative data were collected using an interview form. The quantitative data were collected using the “Perception Scale for Child Developmental Professionals” developed by the researchers. To this end, the study used an exploratory sequential mixed methods research design. This study aimed to develop a valid and reliable scale for the perceptions of child development professionals. The

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, E-posta: ridvan_karabulut@yahoo.com.

² Dr. Öğr. Üyesi., Ahi Evran Üniversitesi, Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, E-posta: enverturksoy84@hotmail.com.

³ Ahi Evran Üniversitesi, E-posta: asudearslann@gmail.com.

⁴ Ahi Evran Üniversitesi, E-posta: sengululas004@gmail.com.

study was conducted in two phases. The first phase is basic qualitative research involving a literature search whereby an item pool was created and a draft form was developed. In the second phase, the draft form was applied to 218 people who had a degree and were working in the field of child development. The maximum likelihood method was used in scale development. Direct oblmin was used for rotation. The scale originally had 5 factors and 40 items. The final version of the scale consists of 24 items subsumed under 5 subscales. The reliability value of the scale was 0.873. According to the results of the exploratory factor analysis, the five subscales accounted for 53.273% of the total variance.

Key Words: Child development, Sequential exploratory mixed pattern, Professional perception.

Giriş

Alanyazın incelendiğinde, çocukluk kavramının; zamandan zaman ve toplumdan topluma farklı bakış açıları ile değerlendirildiği görülmektedir. Hatta çocukluk kavramına bakışın aynı toplumun içerisinde bile farklı bakış açıları ile değerlendirildiği görülmektedir (Bayraktar, 2019). Toplumların çocuga bakışı önemlidir. Çünkü, bu bakış çocuğun toplum içerisindeki konumunu, yetişkinlerin ona karşı tutum, davranışlarını ve sunulan eğitim fırsatlarını etkilemektedir. Bu da çocuğun gelişimini ve kişiliğini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir.

Çocukların, çocuk olmanın anlamı, “Nasıl yetiştirilecekleri ?; İhtiyaçlarının neler olduğu?” gibi konuların insanlık tarihi ile yaşıt olduğu düşünülmektedir. Hem batı hem de doğu kültüründe çocukluk kavramı ve çocuk gelişimi konularında katkı sağlayan ve günümüzde çocukluk kavramına ilişkin anlayışın gelişmesinde pek çok düşünür, eğitimci, hekim vb. bilim insanının katkısı bulunmaktadır. Bu bağlamda hem batı hem de doğu ile etkileşimde bulunan bir ülke olan Türkiye’ de de çocuk gelişimi konusunda tarihsel süreçteki dönüm noktası kabul edilebilecek olay ve olguları ve bu konudaki bilim insanlarının görüşlerini iyi değerlendirmesi ve iyi analiz edilmesi gerekmektedir. Nitekim günümüzde hala etkin olarak varlığını sürdüren çağdaş gelişim teorilerini, daha iyi kavrayabilmek için de tarihi temellerin oldukça iyi anlaşılması ve özgün bir bakış açısı ile değerlendirilebilmesine olanak sağlayacaktır (Bayraktar, 2019; Metin, Turan ve Yükselen, 2015). Bunun neticesinde de toplumların geleceği olan çocukların daha iyi yetiştirilmesine imkan vereceği düşünülmektedir.

Batı toplumlarında çocuk gelişimine ilişkin yazılmış eserler incelendiğinde Antik dönem, Erken Hristiyanlık, Orta Çağ ve de neredeyse Rönesansla birlikte Rousseau ve Locke gibi düşünürlerin görüşleri ortaya çıkana kadar çocukluk algısının bugünkü anlamda tam olarak var olmadığını ifade edilebilir. Orta çağda çocukluğun “ayrıştırılmadan çaresiz bir bebeklik döneminden yetişkinliğe geçişte bir süreç” olduğu da ifade edilmektedir. Bu dönemde çocukların ‘doğuştan kötü’ olarak tanımlandığı veya “kötülüğe yatkın oldukları”

düşüncesiyle onların işlenmesi, eğitilmesi ve disiplin ihtiyacı içinde oldukları görüşünün yaygın olduğu görülmektedir (Bkz. Aries, 1962; Heywood,2001; Lascarides ve Hinitz, 2000). Diğer taraftan günümüze yakın yıllarda, çocukluk döneminin Orta Çağ yıllarında bile yetişkinler tarafından sanıldığı kadar olumsuz olarak ele alınmadığı, çocuğun doğasının insanın doğasının özü olarak kötülük içerdiği görüşünün toplumlarda ve ailelerin çocuklarıyla olan ilişkilerinde baskın ve belirleyici bir anlayış şeklinde olmadığı ve çocukların sadece minyatür birer yetişkinler olarak görülmedikleri de tartışılmaktadır (Lascarides ve Hinitz, 2000; Shahar, 1990).

Çocuk ve çocukluğa dair düşüncelerin varlığı ve çeşitliliği, Antik Yunan dönemi düşünürleri ve toplumun ileri gelenleri tarafından önemsenen ve üzerinde düşünülen bir olgu olduğu görülmektedir. Çocukluk kavramı konusunda Antik Çağın önemli uygarlıklarından olan Spartalılar, Atinalıların (Antik Yunan) ve Romalıların öne çıktığı görülmektedir(Lascarides ve Hinitz, 2000). Fakat çocukluk kavramı asıl kuramsal alt yapısını Rönesans döneminde John Locke (1632-1704) ve Jean-Jack Rousseau'nun (1772-1778) görüşleri ile oluşturmuştur . Bu kuramsal alt yapı günümüz çocukluk kavramına bakışın temelidir (Bayraktar, 2019; San Bayhan ve Artan, 2012). Türkiye'nin de içerisinde bulunduğu Ön Asya coğrafyasına bakıldığında ise bu coğrafyadaki uygarlıklarının tarihi 850.000 yıl kadar geriye uzandığı görülmektedir. Ön Asya uygarlıklarında yazılı eserlerin sınırlı olması nedeniyle bu döneme ait çok eski tarihler ile ilgili bilgilere maalesef ulaşılması olanak dahilinde değildir (Erkanal, 2001).

Modern çocuk gelişimi bilimi alanındaki bilimsel çalışmaların öncüleri olarak anılan başlıca düşünürler, Charles Darwin (1809-1882), G. Stanley Hall (1844-1924) ve Alfred Binet'tir (1857-1911). Stanley Hall 20. Yüzyılın başlarında çocuk gelişimi alanının akademik bir disiplin olarak kabul edilmesinde önde gelen isimlerden biridir. Hall aynı zamanda ergenlik dönemini de farklı bir gelişim dönemi olarak adlandırmıştır (San Bayhan ve Artan, 2012; Metin, Turan ve Yükselen, 2015).

Günümüzde sıkça kendinden söz ettiren ve yirminci yüzyılın başından itibaren çalışmaları genel kabul görmüş pek çok kuramcı yaşadıkları dönemde çocukluk kavramı ve çocuk gelişimi ile ilgili önemli araştırmalar ortaya koymuştur. Arnold Gesell, Sigmund Freud, Erik Erikson, John B. Watson, Jean Piaget, Lev Vygotsky ve Albert Bandura bunlardan başlıcaları olarak ifade edilebilir (Metin, Turan ve Yükselen, 2015).

Türkiye'de Çocuk Gelişimi bölümü 1968 yılında Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesine bağlı Ev Ekonomisi Yüksek Okulu çatısı altında "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi"

ismiyle kurulmuştur. 1972 yılında Hacettepe Üniversitesi senatosu kararı ile Ev Ekonomisi Yüksek Okulunun bir bölümü olarak doğrudan rektörlüğe bağlanmıştır. 1976 yılından itibaren özel eğitim çalışmalarına da başlanılmış ve 23.12.1982 tarihinde YÖK kararı ile Özel Eğitim Ana Bilim Dalı kurulmuştur. "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü"; "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı" ve "Özel Eğitim Ana Bilim Dalı" olarak iki anabilim dalı altında çalışmalarını sürdürmüştür. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ana Bilim Dalı, alanında Türkiye'nin ilk, Özel Eğitim Ana Bilim Dalı ise alanında üçüncü ana bilim dalı olmuştur. Bilim uzmanlığı ve doktora programları da 1972-1973 Güz dönemi itibarıyla başlamış. 30 Kasım 1977, 16125 sayılı Resmî Gazete'nin 15.sayfasında belirtildiği üzere, bölüm mezunları sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfında sayılmıştır. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü, YÖK kararı ile 04.03.1987 tarihinde "Çocuk Sağlığı ve Eğitimi", yine YÖK'ün 23.03.1996 tarihli kararı ile "Çocuk Gelişimi ve Eğitimi" adını almıştır. Bölümümüz Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının 21.11.2007 tarih ve B.30.0.E.Ö.B.0.00.00.03-04-01-4351 sayılı kararı ile Sağlık Bilimleri Fakültesi çatısı altında "Çocuk Gelişimi Bölümü" olarak yeniden yapılandırılmıştır(Hacettepe, 2019).

Çocuk gelişimci tanımına bakıldığında, "Çocuk gelişimi alanında eğitim veren fakülte ve yüksekokullardan sağlık lisansiyeri olarak mezun olan, çocukların sağlıklı bir ortamda yaşayıp gelişmelerini sağlanması ve yaşam kalitelerinin artırılabilmesi için doğumdan itibaren ergenlik dönemi sonuna kadar zihinsel, dil, motor, öz bakım, sosyal ve duygusal gelişim alanlarında, çocuğu gelişimsel açıdan değerlendirerek, çocuk sağlığı izleminde rol oynayan, destekleyici gelişimsel programlar ile çocuğa, aileye, profesyonellere ve topluma hizmet ulaştıran sağlık, eğitim ve sosyal hizmetler alanlarında çalışan meslek mensubu"olarak tanımlanmaktadır (Cgeder, 2019). 20. yüzyılın son çeyreğinde ülkemizde de tüm dünyada olduğu gibi çocuk sağlığı alanında birçok ilerleme yaşanmış ve koruyucu hizmetler yaygınlaşmıştır. Alınan bu önlemler çocukluk dönemi mortalitesinde azalmaya neden olurken, gelişimsel ve davranışsal problemlerin çocukluk döneminde en sık karşılaşılan morbidite alanı olmasına neden olmuştur. Gelişimsel ve davranışsal sorunların yanında ailelerin çocuk büyütme sürecinde maruz kaldıkları stres faktörleri ile çocukların kendilerine ait stres faktörleri de günümüzün önde gelen ve üzerinde ciddiyetle durulması gereken kavramları arasında ön sıralarda yer almaktadır. Bu aşamada ailelere ve çocuklara ihtiyaç duydukları desteği sağlayabilmek, sık karşılaşılan sorunlara ciddiyetle yaklaşabilmek ve çözümler üretebilmek oldukça önem kazanmaktadır. Yapılan maliyet araştırmaları çocukların gelişimlerinin desteklendiği durumlarda toplumların engel oranlarının ve bu engellerin

ağırlıklarının azalacağını ve bu programların ülkeye maddi yararının maliyetinden çok yüksek olduğunu göstermektedir. Gelişime yatırım yapılmaması durumu sağlık harcamalarını neredeyse iki kat arttırmaktadır. Çocuğun gelişimini desteklemek çocuk, aile ve toplumun yaşam kalitesini desteklemekle eş anlama gelmektedir. Bu durum çocuk gelişimi, değerlendirilmesi, gereksinimlerinin tespit edilmesi, çocuğa yaklaşım, gelişimsel gecikmelerin erken tanınması, özel gereksinimli çocukların desteklenmesi konularında eğitim alan; koruyucu, önleyici, eğitici ve destekleyici hizmetleri bünyesinde barındıran, gelişimsel soruların cevaplanmasında sık karşılaşılan morbidite grubu olan gelişimsel sorunların önlenmesindeve bunun yanında erken tanınmasında, sağaltımında, destek ve tedavisinde görev alan çocuk gelişimcilerin önemini ortaya koymaktadır (Cgder, 2019). Mevcut araştırma, çocuk gelişimi alanında çalışana çocuk gelişimcilerin meslekleri hakkındaki algıları, mesleki etkinlikleri ve mesleki bağlılık düzeyleri hakkında fikir verebilecek; ülkemizde bu alanda yapılacak çalışmalar için bir yol belirleyerek bu çalışmaların başarısını, etkililiğini ve verimliliğini olumlu yönde etkileyebilecek ve katkı sağlayabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma ile çocuk gelişimi alanında çalışan çocuk gelişimcilerin mesleki algıları, mesleki etkinlikleri ve mesleki bağlılık düzeylerini belirleyebilecek bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır.

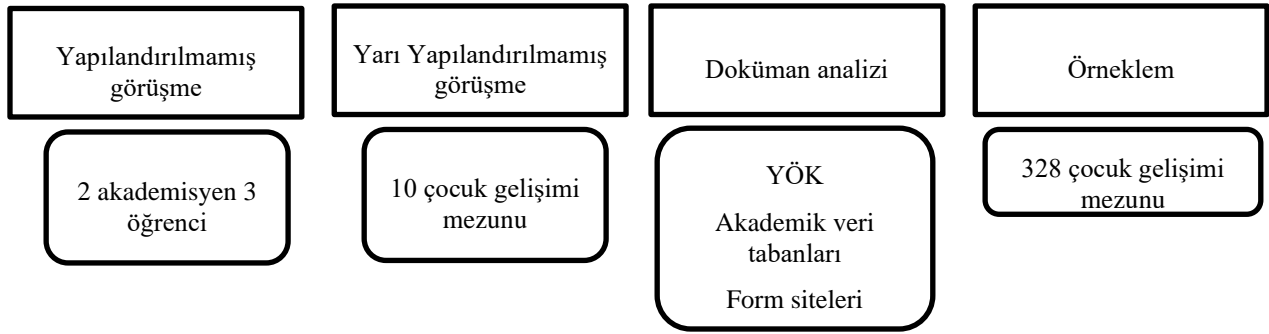
Yöntem

Çalışma, çocuk gelişimcilerin mesleki algılarının geliştirilmesi amacıyla yapılan bu bir ölçek geliştirme çalışması olarak tasarlanmıştır. Geliştirilen “Çocuk Gelişimci Mesleki Algı Ölçeği”nin (ÇGMAÖ) geliştirme süreci iki aşamalı olarak planlanmıştır. İlk aşama nitel temel araştırma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırma yöntemleri alan yazında tanımlanmış beş-altı yöntem yer almaktadır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008; Creswell ve Poth, 2016). Merriam ve Tisdell (2015), temel nitel araştırmayı fenomenoloji, durum çalışması vb. nitel araştırmalardan farklı olarak olay ve olguların altında yatan sebeplerin incelenmesi ve yorumlanması olarak tanımlamıştır. Bu araştırmada madde havuzu oluşturulabilmesi için çocuk gelişimi bölümü mezunlarının görüşlerinin önemli olduğu düşünülerek ve maddelerin oluşturulabilmesi için yorumlamaya ihtiyaç olduğu düşüncesiyle temel nitel araştırma yöntemi seçilmiştir. İkinci aşamada nicel kesitsel tarama çalışmasına uygun olarak yürütülmüştür. Kesitsel tarama çalışmaları, belirli bir zaman diliminde örneklem grubuna ölçme aracının uygulanması temeline dayanmaktadır. Bu araştırmanın kesitsel

tarama çalışmasından farklı olan yanı ise ölçme aracının geçerliliği ve güvenilirliğinin test edilmemiş olmasıdır.

Araştırma Veri Sağlayıcıları

Bu çalışmada nicel ve nitel yöntemlerde kullanılan örneklem ya da katılımcı kavramları kullanılmayıp veri sağlayıcılar kavramı kullanılmıştır. Bir ölçek geliştirme çalışması olan bu çalışmada görüşme, doküman tarama ve taslak ölçek uygulaması kapsamında farklı grup ve yapılara başvurulması nedeniyle böyle bir yol izlenmiştir. Araştırma veri sağlayıcılarını içeren şekil aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Araştırma Veri Sağlayıcıları

Araştırmada dört farklı boyutta veri kaynağına ulaşılmıştır. Araştırma amacı doğrultusunda böyle bir yol izlenmiştir. Doküman analizi veri toplama süreci dışındaki diğer veri kaynaklarına ölçek geliştirme süreci birinci aşama başlığı altında değerlendirilmiştir. Doküman analizinde baş vurlulan veri kaynakları YÖK (tez tarama), akademik veri (Googlescholar, İeee, taylor & Francis, elsevier, springer vb.), form siteleri (memurlar.net, twitter, facebook) dijital içeriklerin erişildiği sayfalarıdır. Araştırma içerisinde farklı bölümlerde katılımcı, örneklem kavramlarının geçme nedeni budur.

Ölçek Geliştirme Süreci Birinci Aşama

Temel nitel araştırma olarak tanımlanan ilk aşamada görüşmeler ve alan yazın taraması yer almaktadır. Araştırmanın görüşmeler gerçekleştirilmeden önce alan yazında ve Türkiye Yüksek Öğretim Kurumu Çocuk gelişimi alanına yönelik tarama yapılmıştır. Alan yazın taramasında çocuk gelişimi bölümüne yönelik son on yıl içerisinde araştırmanın olmadığı görülmüştür. Daha sonra çocuk gelişimi alanında çalışan üç çocuk gelişimci ile yapılandırılmamış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sonrasında sosyal medya platformları ve form siteleri incelenerek veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin içerik analizi iki araştırmacı tarafından eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir.

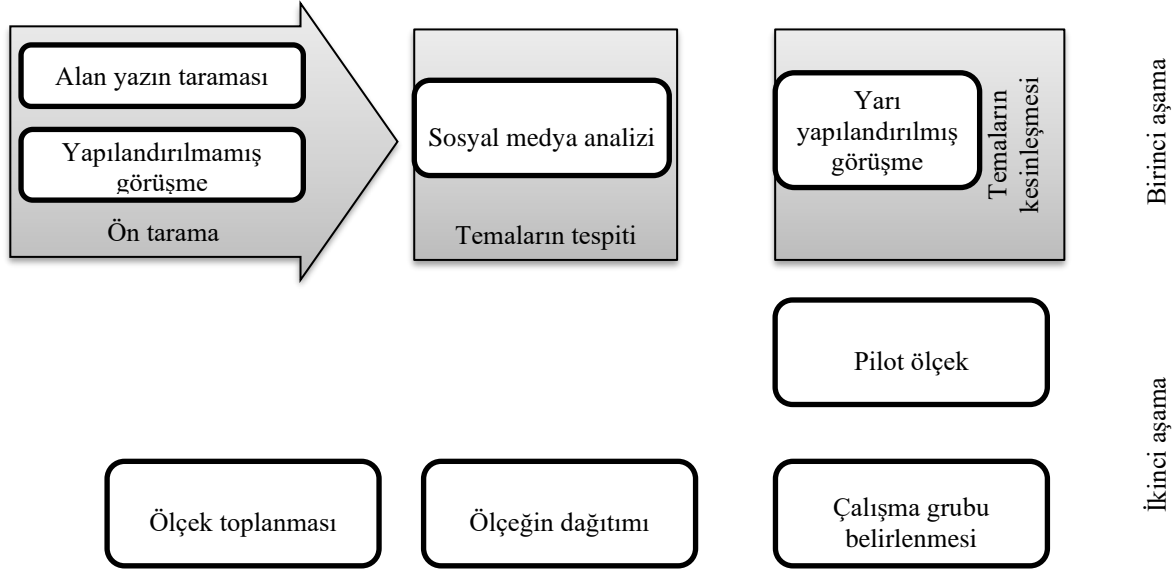
Yapılan veri analizi sonrasında elde edilen bulgular beş temel tema altında toplanmıştır. Bu temalardan ilki Çocuk gelişimci çalışma alanı ile ilgilidir. İkinci tema mesleki uygunluk, üçüncü tema çocuk gelişimcinin tanınırlığı, dördüncü tema alan yeterliliği ve beşinci tema olarak mesleğin gerekliliğine yönelik algılardır.

İkinci Aşama Taslak Ölçek

Yapılan görüşmeler sonrasında elde edilen beş temayı kapsayacak şekilde soru havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan soru havuzunda 50 soru yer almaktadır. Soru havuzunda yer alan sorular iki çocuk gelişimi alanında akademisyene gösterilmiş ve her tema altında sekiz soru olacak şekilde ölçek yapılandırılmıştır. Daha sonra bir rehberlik uzmanı ve bir Türkçe öğretmeni tarafından kontrol taslak ÇGMAÖ kontrol edilmiştir. Alan uzmanları ölçeği kapsam geçerliliği açısından incelemiştir. Türkçe öğretmeni ve rehberlik uzmanı anlamsal açıdan ölçeği değerlendirilmiştir. Ön uygulama ölçeği her boyutta 8 madde olmak koşuluyla toplam 40 sorudan oluşmaktadır. Oluşturulan taslak ölçekte maddeler ortak tema altında verilmeyip karışık olarak sıralanmıştır. Ayrıca her tema altında en az bir tane olma üzere toplam yedi olumsuz anlam içeren soru yer almaktadır. Oluşturulan ölçekte yedili likert bir yapı benimsenmiştir. Dawes (2008), beşli ve yedili likert ölçekler arasında geçişin kolay olduğunu yani ölçeklerin dönüşümünün kolaylığını ifade etmektedir. Ayrıca Weijters, Cabooter ve Schillewaert, (2010) likert ölçeklerin toplam puan üzerinden hesaplanması ve deneyime odaklanan yapılarda yedili likert kullanılmasının faydalı olacağını söylemektedir. Yukarıda belirtilenler doğrultusunda yedi noktalı likert bir yapı benimsenmiştir.

Veri toplama süreci

Araştırmanın veri toplama sürecini içeren şekil aşağıda yer almaktadır.

Şekil 2. Araştırma Veri Toplama Süreci

Araştırma veri toplama süreci araştırma yöntemine paralel olarak iki aşamalı olacak şekilde yürütülmüştür. İlk aşamanın süreç alan yazın taraması ile başlatılmıştır. Yapılan taramada Türkiye'deki çocuk gelişimi mesleki alanına yönelik çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple iki çocuk gelişimi alanında öğretim üyesi ve üç çocuk gelimci ile yapılandırılmamış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yapılandırılmamış görüşme ile alanın derinlemesine analiz edilmesi düşünülmüştür. Yapılan görüşmelerde çocuk gelişiminin mesleki olarak tanınırlığı konusunda ve çocuk gelişimcilerin mesleki farkındalıkları konusunda iki temel tema elde edilmiştir. bu temalardan ilki toplumsal farkındalık ve çalışma alanlarına yönelik farkındalık olmak üzere iki alt gruba ayrılmıştır. Yapılan sosyal medya analizi ile alanın tanınırlığı konusunda yeterli bilginin olmadığı ve alanın toplum tarafından tanınırlığının yetersiz olduğu düşünülmüştür. Daha sonra 15 çocuk gelişimci ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Buradaki temel amaç belirlenen çerçeve doğrultusunda detaylı soruların oluşturulmasıdır. Yapılan görüşmeler sonrasında 5 tema elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmelerde katılımcıların izinleri doğrultusunda ses kayıtları alınmıştır. Görüşme öncesi yapılacak görüşmelerin içeriği hakkında katılımcılara bilgi verilmiştir. Yapılandırılmamış görüşmeler 25-30 dakika arasında; yarı yapılandırılmış görüşmeler ise 15-35 dakika arasında sürmüştür.

Veri Analizi

Yapılan görüşmelerin analizleri gerçekleştirilmeden önce alınan ses kayıtları yazıya dönüştürülmüştür. Görüşmelerin veri analizi iki araştırmacı tarafından eş zamanlı ve aynı ortamda gerçekleştirilmiştir. Burada amaç yapılan görüşmelerin derinlemesine analizinin gerçekleştirilip oluşturulacak olan ÇGMAÖ maddelerinin belirleneceği ana temaların oluşturulmasıdır. Yapılan sosyal medya analizinde ise iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı veri toplama işlemi gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler görüşmelerde olduğu gibi birlikte değerlendirilmiştir. ÇGMAÖ Araştırmanın nicel veri analizi tekniği olarak açımlayıcı faktör analizine (AFA) başvurulmuştur. AFA alan yazında bir ölçek geliştirme sürecinde kullanılan ve maddelerin kümelendiği faktörlerin belirlenmesinde etkili bir teknik olarak belirtilmektedir (Meyers, Gamst, ve Guarino, 2013; Hair, Black, Babin ve Anderson, 2014). Bu araştırmayı nitel boyutunda oluşturulan maddelerin geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesini amaçlayan nicel aşamasında AFA kullanılmıştır. Yapılan literatür taramasında doğrulayıcı faktör analizi için farklı örneklem büyüklükleri önerilmektedir. Catell (2012: 512) 250 katılımcının yeterli olacağını önermektedir. Kline (1994) ise madde örneklem oranının en az 2:1 şeklinde olmasını önermektedir. Bu bilgiler doğrultusunda araştırmanın nicel örneklem büyüklüğünün (n:218) açımlayıcı faktör analizine uygun olduğu düşünülmektedir. Örneklem Geliştirilen ölçek yapılandırılırken faktör başına düşen seçenek oranının 1:5 olmasına gayret edildi. AFA yapılmadan önce kayıp veri analiz ve uç değer analizleri yapılmıştır. Yapılan analizlerde 228 olan örneklem sayısı 218'e düşmüş veri analizi bu örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

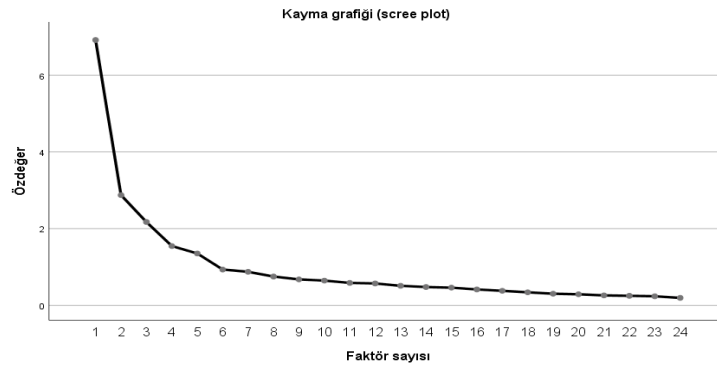
Elde edilen ölçeğin faktör analizine uygun olduğunu belirleyebilmek için KMO Bartlett küresellik testi sonuçlarına bakılmıştır. Aşağıda yer alan tablo KMO Bartlett verilerini içermektedir.

Tablo 1. KMO ve Bartlett Testi

KMO ölçme yeterliliği sonucu		,849
Bartlett'in küresellik	Ki kare	2354,938
	df	276
	p	,000

Yukarıda yer alan tablo incelendiğinde ölçeğin KMO ölçme yeterliliği sonucu ,849 olarak bulunmuştur. Field (2013) KMO değerinin $KMO \geq ,50$ olması gerektiğini aksi halde

faktörleşmeye uygun olmadığını ifade etmiştir. Elde edilen verilere göre ölçeğin faktörleşmeye uygun olduğu görülmektedir. Ayrıca kaiser 1974 KMO değeri aralığının $,80 \geq KMO \geq ,90$ aralığında olduğunda faktör analizi için değerli yani iyi olduğunu ifade etmektedir. Son olarak anlamlılık değeri $p < ,05$ olması durumunda faktör analizine uygun olduğu yapılan alan yazın taramasında görülmüştür. Bu bilgiler doğrultusunda ölçeğin faktör analizine uygun olduğu görülmektedir. Ölçeğin beş faktörlü yapıya sahip olma durumu açısından öz değerlerin kayma grafiğine bakılmıştır. Aşağıda ölçeğe yönelik scree plot kayma grafiğine yer verilmiştir.

Şekil 3. Kayma Grafiği

Grafik incelendiğinde kırılmanın beş faktörden sonra ortadan kalktığı görülmektedir. Daha sonra Beş faktörlü yapının güvenilirliğine bakılmıştır.

Yapılan analizde ölçek güvenilirlik katsayısının belirlenmesi amacıyla beş faktörlü ölçeğin cronbach alfa değerine bakılmıştır. Ölçeğin bütüncül güvenilirlik $\alpha = ,873$ olarak bulunmuştur. Mesleki yatkınlık alt boyutu için $\alpha = ,768$. Mesleki tatmin alt boyutu için $\alpha = ,804$, Mesleki gereklilik alt boyutu için $\alpha = ,811$, Mesleki tanınırlık alt boyutu için $\alpha = ,768$ ve Mesleki eğitim alt boyutu için $\alpha = ,871$ olarak belirlenmiştir.

ÇGMAÖ çalışmasında elde edilen maddeler ve bu maddelerin faktör yüklerini içeren tablo aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2. Ölçek Madde Faktör Yükleri

Faktör	Madde adı	1	2	3	4	5
Mesleki yatkınlık	Adalet Bakanlığı bünyesinde çalışmaya yatkınlık.	1,064				
	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde çalışmaya yatkınlık.	0,549				
	Sağlık Bakanlığı bünyesinde çalışmaya yatkınlık.	0,500				
Mesleki tatmin	Ailelerle iletişimim iyidir.		0,829			
	Çocuklarla iletişimim iyidir.		0,760			

	Kişilik özelliklerim ile mesleğim uyuşur.	0,499	
	Mesleğim için kendimi sürekli geliştiririm.	0,499	
	İyi ki Çocuk Gelişimciyim.	0,494	
Mesleki gereklilik	Çocuk Gelişimcilik gereklidir.	-0,786	
	Çocuğun olduğu her yerde Çocuk Gelişimci olmalıdır.	-0,782	
	Mesleğim toplum için gereklidir.	-0,570	
	Mesleğim insanlara fayda sağlar.	-0,556	
Mesleki tanınırlık	Resmi kurumlar Çocuk Gelişimciyi tanır.	0,827	
	Mesleğim toplumda yeterli ilgi ve desteği görür.	0,712	
	Toplum Çocuk Gelişimciyi tanır.	0,593	
	Çalışma alanımızın çeşitliliği yeterlidir.	0,430	
Eğitimsel nitelikler	Aldığım eğitimler Sağlık Bakanlığı'nda çalışmama yöneliktir.		0,769
	Alanımla ilgili olay ve olgular, bilimsel yöntem ve tekniklerle incelenecek niteliktedir.		0,671
	Aldığım eğitimler Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nda çalışmama yöneliktir.		0,642
	Aldığım eğitimler Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışmama yöneliktir.		0,560
	Mesleğim çocuklara ve ailelere gelişimsel yönlendirmelerde bulunmaktadır.		0,556
	Aldığım eğitimler Adalet Bakanlığı'nda çalışmama yöneliktir.	0,372	0,536
	Aldığım eğitimler bireysel gelişimime katkı sağlar.		0,522
	Mesleğimde yeterliyim.	0,380	0,505

Tablo 2 incelendiğinde ölçekte yer alan madde sayısı sekiz ile üç madde arasındadır. Alan yazında faktör başına en az üç madde olması gerekliliği vurgulanmaktadır. Ayrıca maddelerin faktör yükleri ,43 ve üzerindedir. Alan yazında bir maddenin faktör yükünün en az ,03 olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Yapılan analiz sonucunda ölçeğin yığılmalı olarak toplam varyansın % 53,26'sını açıkladığı görülmektedir. Bu açıdan geliştirilen ölçeğin çocuk gelişimcilerin mesleki algılarının %50'sinden fazlasının bu ölçek yardımıyla belirlenebileceği görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma çocuk gelişimcilere yönelik olarak hazırlanmıştır. ÇGMAÖ toplam 24 maddeden oluşmaktadır. Beş alt boyuttan oluşan bu ölçeğin toplam varyansın %50'den fazlasını açıkladığı görülmektedir. Ölçeğin bütüncül güvenilirlik değeri $\alpha=,873$ olarak bulunmuştur. alt boyutu için; $\alpha=,768$; $\alpha=,804$; $\alpha=,811$; $\alpha=,768$ ve $\alpha=,871$ olarak belirlenmiştir. Alan yazında elde edilen güvenilirlik değerlerinin yetreli olduğu görülmektedir. Ölçek

geliştirme sürecinde uzman görüşlerine yer verilmesi, alan yazın taraması yapılması ve gerçekleştirilen görüşmelerle elde edilen bulgulara dayandırılması ölçeğin geçerliliği açısından önemli unsurlar olduğu düşünülmektedir. Oluşturulan ölçeğe yönelik yapılan veri analizleri sonucunda elde edilen bulgular ölçeğin güvenilirliğini destekler niteliktedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda farklı birimlerde çalışmakta olan çocuk gelişimcilerin mesleki algılarına yönelik geliştirilen bu ölçek bulgular kısmında da belirtilen yöntemler doğrultusunda geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenilebilir.

Sonuç olarak; bu ölçeğin çocuk gelişimcilerin meslek algılarını belirleme açısından geçerli ve güvenilir olduğu görülmektedir. Alana yönelik çocuk gelişimcilerin meslek algılarının belirlenmesine yönelik yapılacak araştırmalarda araştırmacılar tarafından kullanılmasının uygun olduğu düşünülmektedir.

Kaynakça

- Aries, P. (1960). *Centuries of childhood. a social history of family life.* (Çev:Baldick, R.) New York: Vintage.
- Baltes, P. B. (1987). Theoretical Propositions of life- span developmental psychology: On the Dynamics between growth and decline. *Developmental Psychology, 23*(5),611-626.
- Baltes, B., ve Smith, J. (2004). Lifespan psychology: From developmental contextual biocultural co-constructivism. *Research in Human Development, 1*(3), 123-144. doi: 10.1207/ s15427617 rhd0103_1.
- Baltes, P. B., Reese, H. W., ve Lipsitt, L. P. (1980). Life-span developmental psychology. *Annual review of psychology, 31*(1), 65-110.
- Bayraktar, V. (2019). Dünya’da ve Türkiye’de erken çocukluk eğitiminin tarihsel gelişimi. F. Alisinanoğlu ve V. Bayraktar. (Ed.). *Erken Çocukluk Eğitime Giriş* içinde. Ankara:Vize.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Cattell, R. (Ed.). (2012). *The scientific use of factor analysis in behavioral and life sciences.* Newyork: Plenum Press.
- Cgeder. (2019, 20 Nisan). Çocuk gelişimci kimdir. Erişim adresi: <http://cgeder.org/cocuk-gelisimci-kimdir/>

- Cgeder. (2019, 25 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.ozelmodernanaokulu.com/cocuk-gelisimini-bilmenin-onemi>
- Creswell, J. W. (2014). Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni. (Çev. M. Bütün, ve S. B. Demir), Ankara: Siyasal.
- Creswell, J. W., ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. California: Sage publications.
- Dawes, J. (2008). "Do Data Characteristics Change According to the number of scale points used? An experiment using 5-point, 7-point and 10-point scales". *International Journal of Market Research*. 50 (1): 61–77. doi:10.1177/147078530805000106
- Onur, B. (2001) (Ed.). *Dünya’da ve Türkiye’de değişen çocukluk*. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. USA: SAGE.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis: Pearson new international edition*. Essex: Pearson Education Limited.
- Hacettepe Üniversitesi. (2019, 20 Nisan). Tarihçe. Erişim Adresi: <http://www.cge.hacettepe.edu.tr/tr/menu/tarihçe-17>
- Heywood, C.(2001). *A history of childhood: children and childhood in the west from medieval to modern times*. Cambridge: Blackwell Publishing.
- Kahya, E. (1995) *İbn-i Sina, El-Kanun Fi’t-Tıbb II*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Kaiser, H. F. (1974). An index of factorial simplicity. *Psychometrika*, 39(1), 31-36.
- Kırklareli Üniversitesi (2019, 15 Haziran). Çocuk gelişiminin önemi. Erişim adresi: <http://cocuk.klu.edu.tr/Sayfalar/10275-cocuk-gelisimcisinin-onemi.klu>
- Kara, E. (2019, 15 Haziran). Kime çocuk denir. Erişim adresi: <http://www.hukukihaber.net/makale/kime-cocuk-denir-h78108.html>.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.
- Lascarides, V. C., ve Hinitz, B. F. (2000). *History of early childhood education*. New York: Falmer Press.

- San Bayhan, P. ve Artan, İ. (2012). *Çocuk gelişim ve eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sharar, S. (1992). Childhood in the middle ages. *Journal of Social History*, 26(1), 198-200.
- McMillan, J. H., ve Schumacher, S. (2006). *Evidence-based inquiry. Research in education*. USA: Pearson Education.
- Merriam, S. B., ve Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco: John Wiley & Sons.
- Meyers, L. S., Gamst, G. C., ve Guarino, A. J. (2013). *Performing data analysis using IBM SPSS*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2011). Bireyin Gelişimi. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara.
- Unicef. (2019, 3 Nisan). Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- Weijters, B., Cabooter, E., ve Schillewaert, N. (2010). The effect of rating scale format on response styles: The number of response categories and response category labels. *International Journal of Research in Marketing*, 27(3), 236-247.
- Metin, N., Turan, F., ve Yükselen, A. İ. (2015). Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 1. Ankara: Hedef CS Basım Yayın.

Extended Abstract

The definitions of a child most often focus on the notion of non-adult individuals. The concept of child has been defined in several ways in various national or international conventions or legislations. The Child Protection Act defines a child who has not reached the age of 18 although he or she is deemed adult at an earlier age. Human development is the sum of an individual's physical, mental, emotional and language experiences in the life cycle starting with fertilization and lasting until death. Development involves both change and motion. Human development refers to a process that extends from fertilization to death. The growth and development of children mean that each cell that makes up their body from the moment they fall into the womb of their mother until they reach maturity grows in the expected dimensions and proportions and develops in terms of functions and tasks. Development manifests itself in body, mind, emotions, and movements. Development in one domain affects development in other domains and developmental domains are not independent of each other. In Turkey, the Department of Child Development was first established in 1968 under the name of Child Development and Education at the School of Home Economics at Hacettepe University Faculty of Health Sciences. In 1972, by the decision of the Senate of Hacettepe University, it was directly affiliated to the rectorate as a Department of Home Economics. Special education activities have been carried out since 1976. The Department of Special Education was established by the resolution of the Council of Higher Education (YOK in its Turkish acronym and CoHe in its English acronym) dated December 23, 1982. The Department of Child Development and Education has two divisions: the Division of Child Development and Education and the Division of Special Education. The Division of Child Development and Education was the first in its field and the Division of Special Education was the third in its field in Turkey. Specializations and doctoral programs in these fields were also initiated in the fall semester of the 1972-1973 academic year. As stated on the 15th page of the Official Gazette dated November 30, 1977 and No. 16125, graduates are classified as health professionals and allied health professionals. The Department of Child Development and Education was renamed the Department of Child Health and Education by the CoHe resolution on March 4, 1987 and later renamed the Department of Child Development and Education again by the CoHe resolution on March 23, 1996. Our department was restructured as "Department of Child Development Department" under the umbrella of the Faculty of Health Sciences by the CoHe. This study determined the professional perceptions, professional effectiveness and professional commitment of child

development professionals and identified their professional expectations and needs. Thus, this study offered various suggestions as to the satisfaction of the basic needs of child development professionals and the enhancement of their work motivation. Against this background, this study aimed to reveal similarities and differences in the perceptions of child development professionals. To this end, answers were sought to the following research problems: What are the most and least influential qualities for child development professionals according to the Perception Scale for Child Development Professionals?

In what way does the diversity of the field of study affect child development professionals?

How are child development professionals affected by the fact that the name of the department is confused with different professional groups? This study was designed as a scale development study with the aim of improving the professional perceptions of child development professionals. The Perception Scale for Child Development Professionals (PSCDP) was designed in two phases. The first phase was designed as qualitative basic research. There are five to six qualitative research methods define qualitative research as the investigation and interpretation of the underlying causes of events and cases, unlike phenomenology and case study. This study used the basic qualitative research method because the opinions of the graduates of the Department of Child Development are of major importance to create an item pool and there is a need for interpretation to develop items. In the second phase, a quantitative cross-sectional survey design was adopted. Cross-sectional survey research is based on the application of a measurement instrument to a sample at one point in time. The main difference between the present study and cross-sectional survey research is that the validity and reliability of the measurement instrument were not tested. The first phase, defined as basic qualitative research, included interviews and a literature search. Before interviews were held, a literature search was carried out in the field of child development in Turkey. The literature research showed that no research has been conducted as to the Department of Child Development in the last decade. Later, unstructured interviews were held with three child development professionals. After the interviews, social media platforms and forums were examined and the data collection process was carried out. The data were analysed simultaneously by two researchers using content analysis. As a result of the data analysis, the findings were subsumed under five main themes. The five themes are as follows: child development research, professional suitability, the recognition of child development professionals, professional competence, and perceptions for professional needs.

Second Phase: Draft Scale

A pool of questions was created to cover the five themes obtained after the interviews. The pool of questions contained 50 questions. The questions in the pool were presented to two child development academics. Based on their views, the scale was structured to have eight questions under each theme. The draft was then checked by a guidance specialist and a Turkish teacher. Subject matter experts examined the scale in terms of content validity. The Turkish teacher and guidance specialist evaluated the scale examined the scale in terms of the clarity of meaning. The pilot (draft) version of the scale consisted of a total of 40 items with 8 items in each subscale. The items in the draft scale were not given under a common theme but were listed in a mixed way. There were seven questions with negative meanings and each theme had at least one negative statement. The scale is rated on a 7-point Likert-type scale. Dawes (2008) notes that it is easy to switch between the 5-point and 7-point Likert-type scales, i.e. to make conversions. Weijters, Cabooter, and Schillewaert (2010) also highlight that it is useful to evaluate Likert-type scales over the total score and use 7-point Likert-type scales in experience-focused constructs. Accordingly, a 7-point Likert-type response scale was adopted. The audiotapes of the interviews were first transcribed and then analysed. The analysis of the interview data was conducted simultaneously in the same environment by two researchers. The aim here was to do an in-depth analysis of the interviews and develop the main themes under which PSCDP items were subsumed. In social media analysis, the data were collected separately by the two researchers but analysed simultaneously as in the analysis of the interview data. This study is intended for child development professionals. PSCDP consists of 24 items in total. This scale consisting of five subscales explained more than 50% of the total variance. In line with the findings, the scale developed for the professional perceptions of child development professionals working in different departments is a valid and reliable scale. The results have shown that this scale is valid and reliable in terms of determining the professional perceptions of child development professionals. It can be used for researchers who conduct research in this field.